

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
Кафедра публічного управління та адміністрування**

ПЕРЕНОВСЬКА АЛЛА ВІКТОРІВНА

**СУЧАСНІ МЕТОДИ І МЕХАНІЗМИ ВЗАЄМОДІЇ СУСПІЛЬСТВА ТА
ВЛАДИ**

Галузь знань: 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність: 281 Публічне управління та адміністрування

АВТОРЕФЕРАТ

магістерської роботи на здобуття наукового ступеня
магістра публічного управління

Миколаїв – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Планування майбутнього розвитку та стратегічної моделі управління країною не можливо реалізувати без втілення ефективної політики соціального захисту громадян, як показника сталого розвитку суспільства в цілому. Процеси реформування системи пенсійного забезпечення проходить під впливом тих трансформаційних перетворень, які притаманні всій системі суспільних відносин нашої країни. Однак, невирішеність деяких вагомих питань і загострення проблем у даній сфері значною мірою є відбитком у якому перебуває вітчизняна економіка та політична система.

Відсутність науково обґрунтованої та дослідженої концепції реформування системи пенсійного забезпечення не дає змоги негайно вирішити сукупність проблеми, які уповільнюють процес реформування пенсійної системи і зумовлюють збереження старих вимог, не адекватних сучасним потребам громадян у галузі пенсійного забезпечення.

Неодноразові спроби реформування порядку реалізації суспільних відносин, що виникають у сфері пенсійного забезпечення між державою та громадянами, вочевидь, істотно звузили конституційні права громадян, відкинувши сферу соціального забезпечення за межі здобутків соціальної системи та не принесли ніяких позитивних результатів.

Стан наукової розробки теми. Загальним питанням формування ефективної системи пенсійного забезпечення в Україні присвячені праці багатьох науковців та теоретиків права, таких як: Н. Бородіна, , І. Гуменюк, М. Денисенко, О. Коваль, Г. Мастюгіна, Л. Остапенко, О. Охріменко, О. Приходченко та ін.

Обґрунтування права соціального забезпечення як окремої галузі призвели до появи праць і в сфері проблем пенсійного забезпечення. Зокрема це роботи В. Ачаркана, Н. Андрусенко, Є. Астрахана (принципи пенсійного забезпечення), С. Вишновецької, І.В.Гущина (пенсійне забезпечення колгоспників), М. Захарова (дослідження правової природи пенсії); Р. Іванової (сутність пенсійних правовідносин), Я. Фогеля (сутність права на пенсію та гарантії його реалізації) тощо.

Проте, питання пенсійної реформи з 2017 р. та її наслідків на теперішній час в науковій літературі майже не висвітлені, а тому потребують більше детального та глибокого аналізу.

Мета даного дослідження полягає в аналізі пенсійного забезпечення в Україні у світлі останньої пенсійної реформи.

Зазначена мета визначає наступні завдання:

визначити теоретико-правові засади пенсійного забезпечення в Україні;
розглянути функціонування пенсійного забезпечення в Україні на сучасному етапі;
- виявити окремі проблеми пенсійного забезпечення в рамках нової пенсійної реформи та шляхи їх удосконалення.

Предметом дослідження є пенсійне забезпечення в Україні у світлі останньої пенсійної реформи.

Об'єктом дослідження пенсійне законодавство України, а також державне регулювання пенсійного забезпечення в Україні.

Методи дослідження. Методологічним підґрунтям даної роботи є сукупність загальнонаукових і спеціально-правових методів дослідження. Зокрема, для вирішення поставлених завдань у роботі використані такі наукові методи, як аналіз, синтез, узагальнення, порівняння тощо. Методи структурного аналізу та синтезу були використані при відборі наукової інформації за темою магістерської роботи. Історично-правовий метод застосовувався при дослідженні становлення та розвитку пенсійного забезпечення в системі вітчизняного соціального захисту. Формально-логічний метод використовувався при визначенні основних понять дослідження. Функціонування пенсійного забезпечення в

Україні на сучасному етапі проаналізовано на основі порівняльно-правового та структурно-функціонального методів. Застосування причинно-наслідкового аналізу дало можливість виявити окремі проблеми вітчизняного пенсійного забезпечення, що перешкоджають успішному здійсненню пенсійної реформи. За допомогою системно-аналітичного методу та методу прогнозування сформульовано шляхи удосконалення вітчизняного пенсійного забезпечення в рамках нової пенсійної реформи. На основі логічного і діалектичного методів зроблено висновки проведеного дослідження.

Наукова новизна дослідження. Магістерська робота є самостійною науковою працею в галузі державного управління, в якому автором отримано науково-обґрунтовані результати, що розкривають теоретико-практичні засади пенсійного забезпечення в Україні на сучасному етапі та визначають способи його реформування у відповідності із сучасними соціально-економічними і політико-правовими умовами й потребами українського суспільства та з урахуванням зарубіжного досвіду.

Практичне значення одержаних результатів полягає у тому, що на основі аналізу нормативно-правової бази і здобутків вітчизняної політико-управлінської думки та узагальнення сучасних соціально-економічних умов в Україні, в магістерській роботі запропоновано шляхи подолання суперечностей в системі пенсійного забезпечення, що виникли між Конституцією України та нормативними актами нижчої юридичної сили.

Апробація результатів дослідження. Основні положення та висновки дослідження апробовано у формі доповідей на семінарах, присвячених проблемам пенсійного забезпечення, та науковій конференції «Лісабонський договір – 10 років після набуття чинності. Що змінилося у функціонуванні ЄС?».

Структура роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, які об'єднують сім підрозділів, висновків, списку використаних джерел. Загальний обсяг роботи складає 86 сторінок, основного тексту – 74 сторінок. Список використаних джерел налічує 70 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та основні завдання, об'єкт і предмет, методи дослідження, висвітлено наукову новизну і практичне значення виконаної роботи. Наведено результати апробації основних положень та особистий внесок автора дослідження.

У першому розділі «*Теоретико-правові засади пенсійного забезпечення в Україні*» охарактеризовано проблематику та джерельну базу дослідження публічного забезпечення в Україні.

Підрозділ 1.1. «Становлення та розвиток пенсійного забезпечення в системі вітчизняного соціального захисту» присвячений аналізу історичного становлення пенсійного забезпечення у вітчизняної та зарубіжній науці.

Зроблено висновок, що історія розвитку пенсійної системи в Україні є досить трудомістким процесом. Адже, Україна є досить «молодою» країною і тому досить актуальним є розгляд розвитку пенсійної реформи ще до суверенності України. Пенсійна система в Україні змінювалася та вдосконалювалася постійно, беручи до уваги досвід зарубіжних держав. Пенсійний фонд України став потужною фінансовою та соціальною інституцією в державі, сформувалися його організаційний та кадровий потенціали. Ці обставини визначили вибір теми магістерської роботи, об'єкта, предмета та мети дослідження.

У підрозділі 1.2. «Поняття та сутність пенсійного забезпечення. Система пенсійного забезпечення» розкрита сутність пенсійного забезпечення, як щомісячної пенсійної виплати в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного

страхування, яку отримує застрахована особа в разі досягнення нею передбаченого Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» пенсійного віку чи визнання її інвалідом, або отримують члени її сім'ї у випадках, визначених цим Законом.

З'ясовано, що починаючи з 2019 року проводитиметься щорічне підвищення (індексація) пенсій шляхом збільшення показника середньої заробітної плати (доходу) в Україні, з якої сплачено страхові внески, та який враховується для обчислення пенсії. Розмір, дата та порядок такого збільшення визначатимуться в межах бюджету Пенсійного фонду за рішенням Кабінету Міністрів України.

Зроблено висновок, що система пенсійного забезпечення представляє собою чітко регламентований механізм надання громадянам виплат у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що обумовлює градацію між застрахованими особами залежно від статі, характеру роботи та займаної посади, а також наявності інших чинників, що впливають на вік виходу на пенсію, необхідний страховий стаж, а також розмір пенсійної виплати та порядок її призначення.

Зроблено висновок: Пенсія, за своєю суттю, хоча і є відносно новим правовим інститутом цивілізованих держав, бере свій початок та є спадком патріархального суспільного ладу.

За період свого становлення та розвитку, зазначений правовий інститут пройшов довгий шлях та набув статусу невід'ємного права на соціальний захист на випадок втрати працездатності, утворивши сталий зв'язок громадянина та держави.

Сьогодні питання пенсійного забезпечення, як однієї з гарантій соціального захисту громадян, відноситься до сфери інтересів суспільства та держави, знайшовши своє відображення та в Основному законі України.

На кінець, хотілося б зазначити, що сьогодні влада запровадила декілька варіантів удосконалення системи пенсійного забезпечення

Головними з них є: підвищення пенсійного віку для жінок; збільшення ставки внесків до пенсійного фонду; обмеження максимальних розмірів пенсій і пенсій працюючим пенсіонерам, дочасний вихід на пенсію тощо. Так, підвищення пенсійного віку допоможе зменшити кількість пенсіонерів та збільшити обсяги надходження внесків, але водночас можуть виникнути проблеми з працевлаштуванням молоді та й абсолютно зрозуміло, що від такого кроку не в захваті самі пенсіонери. Збільшення ставки внесків також не вихід, адже демографічні прогнози свідчать, що через 40 років на одного працюючого в Україні припадатиме два пенсіонери і збільшення ставки не тільки не забезпечить Пенсійний фонд необхідною сумою надходжень, а ще й посилить «тінізацію» оплати праці та трудових відносин загалом. Заборона працювати після досягнення пенсійного віку може спричинити істотну втрату кадрів, адже в Україні працює п'ята частина пенсіонерів і здебільшого це працівники галузі освіти та охорони здоров'я.

Крім того, існують й такі проблеми, які ускладнюють процеси її модернізації: недосконалість старої пенсійної системи; непослідовність в пенсійному законодавстві; відсутність правового поля додаткового пенсійного забезпечення; незначна різниця розмірів пенсій залежно від стажу роботи і величини заробітної плати; високе податкове навантаження на працівників і роботодавців; дуже високі пенсійні внески при низьких розмірах пенсій; недостатні обсяги страхових внесків для пенсійного забезпечення.

Таким чином, зберігається солідарна система, створюється загальнообов'язкова накопичувальна система, а також вводиться нова недержавна пенсійна система. Оскільки головним джерелом пенсійного забезпечення як у солідарній системі, так і в системі накопичувальних фондів, є відрахування від фонду заробітної плати, то необхідні зміни в оплаті праці.

У другому розділі «Функціонування пенсійного забезпечення в Україні на сучасному етапі» визначено законодавчі врегулювання відносин у сфері соціального забезпечення що розпочлось з прийняттям Конституції України.

У підрозділі 2.1. «Конституційно-правові засади пенсійного забезпечення» визначено, що забезпечення основних прав людини є головним обов'язком будь-якої соціальної держави. Конституцією України закріплено демократичні, принципово нові засади державної політики, визначальною ознакою яких є проголошення України соціальною державою. У неоднозначних і складних умовах реформування політико-правової та соціально-економічної систем сучасної України істотно посилилась проблема забезпечення прав людини в контексті соціального забезпечення й удосконалення механізму їх реалізації. Питання дотримання права на соціальне забезпечення непрацездатних громадян, зокрема пенсіонерів як найбільш чисельної групи ризику постало особливо гостро.

Суттєве значення у системі гарантій, передбачених Конституцією, має положення частини третьої ст. 46, згідно з яким пенсії, інші види соціальних виплат та допомог, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Основними законодавчими актами щодо соціальних стандартів є закони України «Про прожитковий мінімум», «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», «Про пенсійне забезпечення» та ін.

У підрозділі 2.2. «Правовий статус застрахованих осіб» показано, що питання, пов'язані із забезпеченням найбільш ефективної реалізації конституційних прав громадян на соціальний захист, останнім часом привертають увагу багатьох науковців. Розкрито сутність поняття «правовий статус», визначені права застрахованих осіб.

Таким чином, правовий статус застрахованої особи в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, представляє собою сукупність прав та обов'язків такої особи, регламентацію її правової поведінки в даних відносинах, а перелік вимог, які застрахована особа вправі висунути державі, в разі досягнення нею пенсійного віку або іншого випадку, що тягне за собою втрату працездатності.

У підрозділі 2.3. «Зарубіжний досвід функціонування систем пенсійного забезпечення» проаналізовано зарубіжний досвід функціонування і реформування пенсійних систем. Визначено, що реформування пенсійних систем у всьому світі викликано необхідністю збалансувати витрати на соціальну підтримку людей, що зростають, з фінансовими можливостями країни. Україна, як і решта країн Європи, стоїть перед кризою системи державного пенсійного забезпечення.

Дослідження пенсійних систем, що застосовуються в світовій практиці, свідчить, що забезпечення в старості всюди признається безпосереднім обов'язком держави, яка створює системи пенсійного забезпечення, що охоплюють всіх громадян.

Зроблено висновки що Україна отримала власну пенсійну систему, здебільшого, як спадок соціалістичної системи СРСР та його планової економіки. Сьогодні, вочевидь, вітчизняна економіка, на фоні демографічної кризи та відтоку працездатного населення закордон, неспроможна виконувати закладені раніше соціальні стандарти, та потребує реформування пенсійної системи в цілому.

Кожна розвинута країна світу пройшла власний шлях розвитку пенсійного забезпечення громадян, які втратили працездатність. Мають місце різні системи сплати страхових внесків та отримання пенсійних виплат, а реформування пенсійних систем обумовлено не стільки економічними проблемами, скільки тривалістю старінням нації та збільшенням осіб пенсійного віку.

У третьому розділі «Окремі проблеми пенсійного забезпечення в рамках нової пенсійної реформи та шляхи їх удосконалення» обґрунтовані правові основи і напрямки модернізації органів самоорганізації населення, як інституту муніципальної демократії, сформулювати конкретні пропозиції щодо модернізації організаційно-правових форм муніципальної демократії.

У підрозділі 3.1. «Звуження прав суб'єктів загальнообов'язкового державного пенсійного страхування та методи їх врегулювання» визначено, що коло осіб, які можуть

бути застрахованими за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, визначається «Основами законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та іншими законами, прийнятими відповідно до них.

У роботі з'ясовано, що за своїм змістом положення частини другої статті 22 Конституції України передбачають, з одного боку, обов'язок держави гарантувати конституційні права і свободи, а з другого – утримуватись від прийняття будь-яких актів, які призводили б до скасування конституційних прав і свобод. Обмеження прав і свобод людини і громадянина визнаються допустимими, якщо вони здійснені згідно з чинним законодавством і відповідають правилу «збереження основного змісту прав і свобод». Звуження змісту прав і свобод означає зменшення ознак, змістових характеристик можливостей людини, які відображаються відповідними правами та свободами, тобто якісних характеристик права.

Внаслідок проведеної пенсійної реформи, пенсійний вік та страховий стаж, що надавав застрахованим особам право виходу на пенсію, був суттєво змінений. У результаті таких трансформацій застраховані особи, що набули цей статус до набрання чинності пенсійної реформи, внаслідок внесених змін були дискриміновані в своєму праві на соціальне забезпечення після досягнення ними віку, який, до впровадження пенсійної реформи гарантував їх право виходу на пенсію. Така дискримінація, на думку автора, виникла внаслідок зміни права застрахованої особи, яке є невід'ємною частиною її правового статусу, на отримання пенсійного забезпечення з моменту настання віку, передбаченого законодавством на дату первісного набуття такого статусу. Вказаний висновок повністю відповідає положенням Основного закону.

У підрозділі 3.2. «Порушення принципу зворотної дії законодавства у часі щодо пенсійного забезпечення та способи його поновлення» показано, що принцип соціальної справедливості набуває надзвичайної актуальності в умовах сучасного стану пенсійного забезпечення та недосконалості його механізму. Навіть поверхневий аналіз діючого пенсійного законодавства в розрізі соціальної зумовленості свідчить про його невідповідність принципу соціальної справедливості, що призводить до незадоволення громадян соціальною політикою держави та стан суспільства до соціального напруження.

Розглянуті положення ст. 26 Закону України № 1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», що викладені в новій редакції, свідчать про порушення законодавцем принципу ст. 58 Основного закону.

Таким чином, аналіз положень Закону України від 3 жовтня 2017 р. № 2148-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій», яким в рамках пенсійної реформи положення наведено вище закону були змінені, вказує на те, що до застрахованих осіб, які набули такого статусу до впровадження реформи, застосовуються положення нової редакції Закону, якої збільшено пенсійний вік та кількість необхідного страхового стажу. Таке антиконституційне впровадження Закону в дію не лише значно звужує права застрахованих осіб, але й підриває довіру суспільства до держави в цілому, спонукаючи громадян ухилятися від вступу в офіційні трудові відносини та розвитку тіньового сектору економіки.

Багато нововведень пенсійної реформи, на жаль, викликають сумніви не тільки у населення, а й у експертів. До заходів, які викликають з боку громадян негативну реакцію, можна віднести: підвищення страхового стажу на 5 років, для необхідного призначення пенсії за вислугу років; підвищення пенсійного віку, адже для цього не зроблено жодного кроку для підвищення тривалості і якості життя в Україні; низькі фактичні розміри трудових пенсій, які не дозволяють мати достойний рівень життя; індексацію, що не встигає за рівнем зростання цін; складність розрахунків трудової пенсії; недоліки в системі індивідуального персоналізованого обліку; часті зміни пенсійного законодавства та ін.

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі охарактеризовано пенсійне забезпечення в Україні у світлі нової пенсійної реформи та зроблені наступні висновки і пропозиції, спрямовані на його удосконалення:

1. Система пенсійного забезпечення є відносно новим правовим інститутом цивілізованих держав, який за час свого становлення та розвитку, пройшов довгий шлях та став частиною невід'ємного прав на соціальний захист на випадок втрати працездатності, утворивши сталий зв'язок громадянина та держави.

Пенсійна система України, основою якої є запроваджене з січня 2004 року загальнообов'язкового державного пенсійного страхування представляє собою трирівневу систему пенсійного забезпечення. Перший рівень – солідарна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; другий рівень – накопичувальна система загальнообов'язкового державного пенсійного страхування; третій рівень – система недержавного пенсійного забезпечення, що базується на засадах добровільної участі громадян, роботодавців та їх об'єднань у формуванні пенсійних накопичень із метою отримання громадянами пенсійних виплат.

2. Сучасна система пенсійного забезпечення є чітко регламентованим механізмом надання громадянам виплат у системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, що обумовлює градацію між застрахованими особами залежно від статі, характеру роботи та займаної посади, а також наявності інших чинників, що впливають на вік виходу на пенсію, необхідний страховий стаж, а також розмір пенсійної виплати та порядок її призначення.

3. Призначення та виплати пенсії є чітко нормативно врегульованим процесом, який регламентує порядок звернення до територіального органу Пенсійного фонду України, перелік необхідних для призначення пенсії документів та порядок їх подання, а також строк призначення пенсійної виплати та її розмір.

4. Правовий статус застрахованої особи в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, представляє собою сукупність прав та обов'язків даної особи, встановлення її правової поведінки в цих правовідносинах, та перелік вимог, які застрахована особа вправі висунути державі, в разі настання страхового випадку.

5. Вітчизняна проблема пенсійного забезпечення осіб похилого віку є актуальною для всіх розвинутих країн світу. Сьогодні більшість країн зіткнулися із серйозними соціальними проблемами, що загрожують кризою державних фінансів, одним з найгостріших елементів кризи стала якраз система пенсійного забезпечення населення.

Аналіз світових пенсійних систем вказує на необхідність реформування в першу чергу державних пенсійних систем, що передбачає збільшення пенсійного віку, реструктуризацію державного пенсійного забезпечення в напрямку впровадження багаторівневих змішаних пенсійних систем, приватизацію, при необхідності, окремих частин пенсійних програм, надання можливості диверсифікованого інвестування існуючих цільових фондів або створення нових, зміну бази для нарахування розміру пенсій.

6. Розглянуті положення статей 22 та 58 Конституції України, незважаючи на різні напрямки своєї дії, в контексті дослідження проблематики пенсійної реформи є досить схожими, а напрямки їх вирішення є тотожними.

Так, з метою приведення положень законодавства в сфері пенсійного забезпечення у відповідність до принципів, закріплених ст. 22 та 58 Основного закону, необхідно внести зміни в поточну редакцію Закону України № 1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» та Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій», якими передбачити підвищення пенсійного віку та збільшення мінімального страхового стажу лише для кола осіб, які набудуть статусу застрахованих після набрання відповідними змінами законної сили.

Права осіб, що мали статус застрахованих до набрання чинності змін у нормативних актах, які регулюють відносини в сфері пенсійного забезпечення, вказані

зміни торкатись не повинні, окрім випадків, коли пенсійний вік або страховий стаж для відповідної категорії громадян може бути зменшено.

Водночас, просте скасування вже прийнятих норм не спроможне докорінно виправити ситуацію в системі пенсійного забезпечення сучасної України. Необхідне суттєве коригування політики для створення міцного фундаменту для пенсійної системи.

На думку автора, ефективними шляхами подолання кризи в системі вітчизняного пенсійного забезпечення будуть наступні заходи:

скасування ряду пенсійних пільг для певних категорій осіб, зокрема депутатів, суддів, багатодітних батьків (останнім краще надавати певні доплати на період їхньої працездатності, оскільки при досягненні пенсійного віку, їхні діти вже є дорослими і не потребують такої кількості витрат);

зменшення податкового тягара на суб'єктів середнього та малого бізнесу в обмін на «детінізацію» робочих місць.

Можна виділити такі основні проблеми пенсійної системи України: старіюче населення, що обумовлює систематичне погіршення співвідношення між громадянами працездатного і непрацездатного віку; низький рівень пенсій більшості осіб, що досягли пенсійного віку. У той же час, середній розмір “спеціальних” пенсій щонайменше у 2,5 рази перевищує середній розмір пенсії призначеної на загальних умовах; незбалансований бюджет Пенсійного фонду України; розрив між розмірами пенсій жінок і чоловіків. На нашу думку основними факторами незадовільного функціонування пенсійної системи є: складна демографічна ситуація та негативні перспективи її розвитку; макроекономічний стан держави; значна “тінізація” виплат працівникам.

Підсумовуючи, ми можна зазначити, що сьогодні пенсійна система України перебуває в надзвичайно складному фінансовому становищі і не забезпечує основній кількості пенсіонерів необхідний рівень доходу (пенсії) для підтримання хоча б задовільного рівня життєдіяльності. Проблема старіння населення у майбутньому може призвести до ще більшого загострення проблеми в системі пенсійного забезпечення. Ефективним напрямом виходу з даної ситуації є запровадження накопичувальних пенсійних систем.

Для поліпшення позитивних показників фінансового стану пенсійного забезпечення України потрібно впровадити наступні заходи: підвищити розміри заробітної плати та інших доходів населення; шляхом створення нових робочих місць знизити рівень безробіття; знизити соціальне навантаження; розробити заходи, які сприяли б призупиненню “тінізації” заробітної плати, у тому числі доходів населення, приховування її від оподаткування; ввести трирівневу пенсійну систему; підсилити економічне виховання молоді та осіб працездатного віку щодо запровадження обов'язкового накопичувального пенсійного страхування з визначенням його переваг для кожного працездатного громадянина.

АНОТАЦІЯ

Новожилова І.М. Пенсійна реформа в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку – На правах рукопису.

Магістерська робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. – Миколаїв, 2019.

В магістерській роботі розкрита сутність пенсійного забезпечення в Україні.

З'ясовано, що на даний час питання пенсійного забезпечення, як однієї з гарантій соціального захисту громадян, відноситься до сфери інтересів суспільства та держави, знайшовши своє відображення та в Основному законі України/

Крім того, існують й такі проблеми, які ускладнюють процеси її модернізації: недосконалість старої пенсійної системи; непослідовність в пенсійному законодавстві; відсутність правового поля додаткового пенсійного забезпечення; незначна різниця

розмірів пенсій залежно від стажу роботи і величини заробітної плати; високе податкове навантаження на працівників і роботодавців; дуже високі пенсійні внески при низьких розмірах пенсій; недостатні обсяги страхових внесків для пенсійного забезпечення.

Обґрунтовано, що Україна отримала власну пенсійну систему, здебільшого, як спадок соціалістичної системи СРСР та його планової економіки. Сьогодні, вочевидь, вітчизняна економіка, на фоні демографічної кризи та відтоку працездатного населення закордон, неспроможна виконувати закладені раніше соціальні стандарти, та потребує реформування пенсійної системи в цілому.

Дослідження пенсійних систем, що застосовуються в світовій практиці, свідчить, що забезпечення в старості всюди признається безпосереднім обов'язком держави, яка створює системи пенсійного забезпечення, що охоплюють всіх громадян.

Зроблено висновок, що для поліпшення позитивних показників фінансового стану пенсійного забезпечення України потрібно впровадити наступні заходи: підвищити розміри заробітної плати та інших доходів населення; шляхом створення нових робочих місць знизити рівень безробіття; знизити соціальне навантаження; розробити заходи, які сприяли б призупиненню "тінізації" заробітної плати, у тому числі доходів населення, приховування її від оподаткування; ввести трирівневу пенсійну систему; підсилити економічне виховання молоді та осіб працездатного віку щодо запровадження обов'язкового накопичувального пенсійного страхування з визначенням його переваг для кожного працездатного громадянина.

Ключові слова: пенсійне забезпечення, пенсійна система, пільги, соціальна рівність, пенсія, соціальні виплати.

SUMMARY

Novozhilova I.M. Pension reform in Ukraine: current state, problems and prospects - Manuscript.

Graduate work for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla Black Sea National University. – Mykolaiv, 2019.

In the master's work the essence of pension provision in Ukraine is revealed.

It is found out that at present the issues of pension provision as one of the guarantees of social protection of citizens belong to the sphere of interests of society and the state, which is reflected in the Basic law of Ukraine/

In addition, there are significant pension problems and problems that complicate the processes after insurance and its modernization: imperfection, mainly the old pension system; lack of demographic yet inconsistency in the pension legislation; modernization of employees; lack of legal framework processes; employees additional pension provision; non-state which lead to slight differences in the dimensions of the image volumes solidarity pensions according to obligatory works in addition to work experience and the value of such labor working wages; high system Fund after the tax burden on and also of workers and employers; it is a very complicate system of high pension contributions, the absence of one is introduced at low sizes a difference in the overall payments of pensions ; the insufficient volumes of compulsory workers ' insurance premiums for the most part work part pension.

It is proved that Ukraine received its own pension system, mainly as a legacy of the socialist system of the USSR and its planned economy. Today, obviously, the domestic economy, against the background of the demographic crisis and the outflow of able-bodied population abroad, is not able to fulfill the social standards laid down earlier, and requires reform of the pension system as a whole.

The study of pension systems, relying population caused applied in the world all one in practice, indicates that the mechanisms of action of relying security in old age everywhere Ukraine applied experience recognized the direct debt of the systems of the world to the citizen of the state that creates countries before the subordinate pension system, the direct debt of each

covering all

It is concluded that to improve positive indicators of the financial condition of the pension system in Ukraine needs to implement the following measures: to improve the wages and other incomes; by creating new jobs to reduce unemployment; reduce the social burden; to develop measures that would suspend the "shadowing" of wages, including income, hiding it from taxation; introduce a three-tier pension system; to strengthen economic education of youth and persons of working age about introduction of obligatory accumulative pension insurance with definition of its advantages for each able-bodied citizen.

Keywords: pension provision, pension system, benefits, social equality, pension, social benefits.